

BOZCAADA ORTAOKUL SAHASINDA YAPILAN KAZI HAKKINDA ÖN RAPOR, 1961

Ergon AT AÇERI - Suzan ARCAVAN

Bozcaada'da ortaokul temel hafriyatı sırasında eski eserlerin çıkması üzerine, Çanakkale Müzesi Müdürü tarafından yapılan tetkiklerden sonra inşaat durdurulmuştur. İstanbul'dan Bozcaada'ya gönderilmem üzerine inşaat Müteahh;di tarafından amele temin edilerek merkez müzesi müdürü ile müştereken, temel hafriyatı sırasında kontrolsuz olarak kat edilerek açılmış mezarlar temizlenmiş, ölçüleri alınmış kontrol edilmiştir. Umum

Müdürlük tarafından tahsisat gönderilmesi üzerine burada çalışmalara devam edilerek yeni mezarlar açılmıştır. I.Viev-simin müsaadesizliği yüzünden çalışmalar çok güç şartlar altında cereyan etmiştir.

Bulunan mezarlar altta görülen gruplar halinde toplanmaktadır.

MEZARLAR:

Grup: A- Bina şekilli muntazam yontulmuş taşlardan düz taşırma tekniği ile meydana getirilmiş oda mezarlar. Bunlar 4. 5. 1 5. 20 no. lu mezarlardır. En tipikleri 5 no. ludur.

5 no. lu mezar: Uzunluk 210 Sın. genişlik 143 Sın. yükseklik 123 Sın. yan duvarlar üç sıra halinde muntazam taşlardan meydana getirilmiş olup tavana doğru düz taşırma tekniği ile tonoz halini almaktadır. Tavan düz kesilmiş taşlardan meydana getirilmiştir. Kısa kenarda taşdan çıkıntılı kandil yeri de mevcuttur.

4 no. lu mezarda aynı hususiyetleri göstermekle beraber kısa kenarlar yamuk şeklinde olup, yan tavana kadar düz meyille yükselmektedir.

20 no. lu mezar : Bulunan mezarların en mükemmelidir. Tarafımızdan bulunarak hafredilmiştir. Ölçüleri: 170 X 210 Y: 180 Tavan 62 x 210 üzerinde iki yana meyilli lahit kapağı bulunmakta, onunda ortasında basit bir duvar kat etmektedir. Lahidin kısa parçası kaldırılınca mezara girilmiş, bu kısa kapağın mezara devamlı girişi temin ettiği anlaşılmıştır. 4 sıra taştan yine düz taşırma tekniği ile meydana getirilen bu dikdörtgen planlı odanın yan duvarları birinci diziden sonra tavana yaklaştıkça kemer şeklini almakta, altta 70 santim olan kenar, tavanda 62 santime inmektedir. Girilmeğe ve inmeğe mahsus duvardan meydana gelmiştir. Dört kenardan ancak biri kertikli, üç ince basamak teşkil etmektedir, bu basamak üstte g Sın. geçmektedir. Bunlar mezara inişi kolaylaştırmaktadır. Mimari başka hiç bir faydası yoktm. Odanın her duvarı da ayı devire aittir. Bu bulunmuş olan mezarların en büyüğüdür, tipik helenistik karakter göstermektedir.

Bu mezarın kapağı da hafredildikten sonra kapatılmış, yağmur sularının zararlarına maruz kalmaması için üzeri toprakla örtülmüştür.

GRUP B : Lahit no: 11 tektir, üzerinde kapak mevcuttur.

GURUP C: Levha şekilli taşlardan koridor şeklinde mezar. no: 13 tektir, 34 santim genişlik, 57 santim yükseklik, 350 santim uzunluktaki iki duvar üzerine muhtelif yassı plaka halinde taşlar konmasile elde edilmiştir. Arka kısmını bir

plaka teşkil etmektedir. Mezar hafredildikten sonra kaldırılmış olan plakaları yine aynı şekilde yerlerine yerleştirilmiştir.

GRUP D: Kısa kenarları yamuk şekilli, uzun kenarları dik dörtgen şeklinde yekpare büyük taş bloklardan meydana getirilmiş üzeri tek veya çift kapaklı mezarlardır, 2, 6, r9 no. lular bu guruba girer. En tipikleri 19'dur. Yükseklik 70 Sm. kısa kenar altta 81 Sın. üstte 60 Sın. dir, uzun kenar altta 2M. üstte r75Sm. dir.

GURUP E: Ufak dört adet yassı taş arasına sıkıştırılmış küp mezarı no 14 a 42 x 72 Sm. lik taşlar yükseklik 50 Sm.dir.

Ayrıca taşsız yalnız yatırılmış ağzı kapaklı bir küp mezarile, basit dik konmuş ufak küp mezarlarınada raslanmıştır.

GURUP F: Adi taşlı mezar no. 14 28 X 1 r 4 sm. lik adi taşlardan meydana gelmiş dikdörtgen şekilli mezar.

GURUP G: Bozuk taşlı veya pek az düzeltilmiş duvarlardan dikdörtgen şekil meydana getirilerek yapılmış olan mezarlar 8, 10, 16 no. lu mezarlar bu guruba girer, 16 en tipiklerdir, yükseklik 87 Sın. genişlik 70, uzunluk 176 Sın. dir.

GURUP H: Kenarlarına baş ve ayak uçlarına basit levhalardan konularak meydana getirilmiş basit mezarlardır. 1 ve 12 bu tiptendir 12 yükseklik altmIJI Sın. uzunluk 100 Sm. genişliği tranşe tarafından katedilmiş bulunduğundan kati olarak tesbit edilememiştir.

Hafriyat sırasında tarafımızdan 9, 10, r 1, 12, (bir kısmı) 13, 14, 14a, 15, 16, r 7, r8, 19, 20, no. lu mezarlar açılmıştır. Bu mezarlardan yalnız 11, r 7, r 8, 19 ve 20 no. lu mezarlar, nekropolün güney istikametine doğru devam ettiğini belirtmek için açılan tranşede meydana çıkarılmıştır.

Arkeolojik durum: 45 X 19 metrelik

sahada nekropol bulunmasına rağmen yanlara ve bilhassa şehrin aksi istikametine yayılmaktadır nekropolün bulunduğu saha adanın içine giden yolun kenarında Rum ilk okulunun yanında ve Şehrin de nihayetindedir. Nekropolün yolun karşı tarafında mevcut olma ihtimali çok kuvvetlidir. Buradaki bir kuyu kenarında basit antik bir lahit vazife görmektedir. Hafredilmiş nekropol sahası antik devirden sonra hiç bir iskan görmemiş, yamaçlardan inen topraklarla Üzerleri örtülerek zamanımıza kadar saklanmış ve bu suretle muhafazası mümkün olmuştur. Ancak Osmanlılar zamanında burası mezarlık olmuştur. Osmanlı mezarları derine inmemiştir, bu sahanın ve antik nekropolün yakın zamana kadar bozulmadan gelmesinde mühim amil olmuştur.

ESERLERİN ARKEOLOJİK KIYMETİ:

Nekropol bina ve eserleri ile M. E. 6-2 -ısrı aittir. Bina şekilli mezarlar 4üncü asır helenistik karakter gösterirler. Kireç taşından yapılmıştır. Geç klâsik ve helenistik devir eserleri ağırlık merkezini teşkil etmekteföler. Yapılan takviyeler: 4, 6, 17, 20 numaralı mezarlar ahşap malzeme ile yıkılmaması ve muhafazası için takviye edilmişlerdir.

Figürlü altın varaklar geç arkaik sanatın en güzel ve nadir nümunelerini teşkil etmektedirler. Nekropol mezar şekilleri bakımından da pek çok tipi bir araya mezcetmektedir. Bu bakımdan ilerideki araştırmalar, boğazların ticari ve siyasi bekçisi durumundaki bu Stratejik adanın eski devirlerde de aynı rolü oynadığı muhakkak olan bu mevkiide yapılacak araştırmaların çok verimli neticeler vereceği anlaşılmaktadır.

